Johannes XXI, Pont. Max. (formerly Petrus Hispanus): Copulata tractatuum Petri Hispani et parvorum logicalium etiam Syncategorematum, cum textu, secundum doctrinam Thomae Aquinatis

[Cologne: Heinrich Quentell], 4 Dec. 1489, 1489 Seite 219

struit rõem illius cui additur. sed facit tp̄m stare pro
paucioribꝫ suppositis. vt albus niger fortis respectu
hominis. Alia est determinatio diminuẽs que dimi
nuit rõem illius cui additur. Uel sic. determinatio
diminuẽs est que ptim tollit rõem illius cui additur
et ptim relinquit. vt esse album fm dentes. esse nudũ
fm pedes. Tercia est determiatio distrahens siue p̄/
uans que destruit siue priuat rõem illius cui addit.
vel omnino tollit rõem eius. vt mortuꝰ pictus respec
tu hois. Quarta est determinatio amplians siue sup
addens. que facit terminũ cui additur capi ꝓ signifi
catis nõ solum p̄sentibꝫ. sed p̄teritis ꝛ futuris. vt mor
tuum generandũ. Et solum penes primã determina
tionẽ sumitur locus dyalecticꝰ a toto in modo ad eiꝰ
ptem vel ecõtra. sed penes alias tres determinatiões
sumitur locus sophisticus.

Ar Homo diminuit per hoc ꝙ sibi additur albꝰ
quia hõ per se stat ꝓ omnibꝫ suis suppositis. ſꝫ
qñ sibi additur albus. tunc stat ꝓ albis tm̃. er
go albus est determinatio diminuẽs Dõm ꝙ licet
albus diminuit hominẽ quo ad supposita. non tamẽ
quo ad suum significatũ principale. sicut facit deter/
minatio diminuens. Uel dicendũ ꝙ licet diminuat
suppõem hois. non tamẽ diminuit rõem formalẽ eiꝰ.
q2 homo albus est aĩal rõnale sicut homo

Ar Uniuersale sumptũ sine determinatione ẽ to/
tum vniuersale. g̃ totum in modo non distin/
guitur a toto vniuersali Dicendũ ꝙuis ma
terialiter idem sint totum vniuersale ꝛ totũ in modo
tamẽ formaliter illa tota opponũtur per respectuꝫ ad
suas partes. Nam homo est totũ vniuersale respectu
inferioris essentialis. sicut est sortes vel plato. sed ẽ to
tum in modo respectu inferioris accñtalis. scꝫ respec
tu hois albi. Uñ cum dr̄ totum in modo p̄t duplicit̃
glosari. vno mõ totum in modo .i. totum sine modo
respectu suijpsiꝰ. sed tamẽ modificatũ vel sumptum
cum modificatione respectu sui inferioris. Alio mõ
totum in modo .i. sine modo p̄uatiue non habẽdo re/
spectum ad eius ptem. sed p̄ma expositio est melior.
quia secũdo modo etiã totum vniuersale potest dici
totum in modo

Ar Nõ seq̃tur homo nõ currit. ergo hõ albus nõ
currit. posito casu ꝙ ethiops non currat. ꝛ ho/
mo albus currat. quia tunc añs est verũ ꝛ cõ/
sequens falsum. ergo nõ valet iste locus arguẽdo de/
structiue Dõm ꝙ ibi nõ arguitur destructiue a to
to in modo. q2 arguere destructiue ẽ arguere a destru
ctione totiꝰ in modo ad destructionẽ ptis. modo hic
nõ destruitur totum. q2 negatio nõ p̄cedit totum. ꝛ g̃
locus a toto in modo tenet p̄dicando ip̄m totum.

Ar Etiã tenet affirmatiue. g̃ cõtra dicta. Añs ꝓ
batur. q2 bene seq̃tur coruus volat. g̃ coruus
niger volat. Itẽ ignis calefacit. g̃ ignis calidꝰ
calefacit. q2 oppositum ꝯñtis repugnat antecedẽti
Dõm ꝙ hic nõ arguit a toto in modo ad suam ptem
nã ignis calidꝰ nõ est ps in modo. q2 calidũ nõ est de
terminatio cõtrahens respectu ignis. q2 non cõtrahit
ignem ad minorẽ suppõem suoꝝ suppositoꝝ. Ita nec
nigrũ est determiatio cõtrahens respectu corui. sed est
propriũ epithetũ .i. adiectiuũ cõueniens omni indiui
duo vniꝰ speciei. ſꝫ nõ soli. et additur coruo causa or
natus. vel expressionis ꝓprietatis

Querit Quid sit locus a parte in modo
ad eius totum Dõm ꝙ ẽ ha/
bitudo ptis in modo ad suũ to/
tum. Et tenet cõstructiue duplr̃. vno mõ subijciẽdo
ptem in modo. vt hõ albus currit. ergo homo currit
Maxima. Quicq̃d p̄dicatur de parte in modo ꝛ de
toto. Secũdo valet p̄dicando ptem affirmatiue. vt
iste hõ est albus. ergo est homo

Ar Non sequitur. hõ albus est quid cõplexum. g̃
homo est ꝯplexum Dõm ꝙ nõ debet argui
penes p̄dicata intẽtionalia. q2 penes illa drñt.
sed dꝫ argui penes p̄dicata realia in quibꝫ ꝯueniunt

Ar Non sequit. ille hõ est mortuꝰ. ergo est hõ.
Dõm ꝙ ibi nõ arguit a parte in modo. sed cõ
mittitur fallacia a dicto fm q̃d ad dcm̃ sim/
pliciter. quia mortuũ non est determinatio cõtrahẽs
sed alienãs siue distrahens. Et silr̃ dicit qñ arguitur
vocatiuꝰ est rectus secundariꝰ. g̃ ergo est rectus

Ar Non seq̃tur. omnis ꝓpõ vera est vera. g̃ omis
ꝓpositio ẽ vera. ꝛ tñ arguit a parte in modo ad
suũ totum affirmatiue Dõm ꝙ nõ debet ar
gui cum distributione totiꝰ in modo. ꝛ ergo si aufera
tur distributio ꝯña erit bona. q2 bene seq̃tur ꝓpositio
vera est vera. g̃ ꝓpositio est vera

Ar Nõ tenet affirmatiue. sortes fit hõ albus. ergo
sortes fit homo. quia añs potest esse verũ ꝯñ/
te existẽte falso Dõm ꝙ ibi arguit a parte ĩ
modo negatiue. q2 fit includit negationẽ. vt ptꝫ in eiꝰ
expõne. scꝫ sortes nunc nõ est albus. ꝛ immediate pꝰ
hoc erit hõ albus. ꝛ sic nõ est pura affirmatiua. sed p/
tim affirmatiua ꝛ ptim negatiua.

Totum in loco est dictio cõprehendens
omnẽ locum aduerbialiter. vt vbiqꝫ nusq̃ꝫ.
Pars in loco est dictio ꝯp̄hendens aliquẽ
locum aduerbialit̃. vt ibi hic. Locus a to/
to in loco est habitudo ipsius ad suã ptem:
et tenet cõstructiue ꝛ destructiue. Constru/
ctiue sic. deus est vbiqꝫ g̃ deus est h. Maxi
ma. Cuicũqꝫ competit totũ in loco ꝛ que/
libet eiꝰ pars. Destructiue sic. cesar ẽ nusq̃ꝫ
ergo non est hic. Maxima. Quicq̃d remo/
uetur a toto in loco ꝛ a qualibet eius parte
Locus a parte in loco est habitudo ipsius
ad suũ totum. ꝛ est semp destructiuꝰ. vt ce/
sar nõ est hic. ergo nõ est vbiqꝫ. Locus a p
te in loco. Maxima. Cuicũqꝫ non compe/
tit pars in loco nec eius totum

Hic ꝯñter petrus hys. determinat de loco a toto ĩ lo/
co. ꝛ primo diffinit totum dicens. Totum in loco est
dictio ꝯprehendẽs omnẽ locum aduerbialit̃. vt vbi
qꝫ vndiqꝫ. Et ponitur dictio loco generꝫ. dem̃ dicit̃
cõprehendens omnẽ locum ad drãm totius in tp̄e. et
ponitur aduerbialit̃ ad drãm totiꝰ in quãtitate. q̃
importat omnẽ locum noĩaliter. vt omnis locus vl̃ in
omni loco. Sed pars in loco est dictio ꝯprehendens
aliquẽ locum aduerbialr̃. vt hic ibi. Tũc ibi (Lo
cus a toto) ostẽdit quõ in tali loco fundat̃ habitudo
ad suã ptem. ꝛ ecõtra vt ptꝫ in lrã

TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT
http://tudigit.ulb.tu-darmstadt.de/show/inc-iv-222/0219
Universitäts- und Landesbibliothek Darmstadt
gefördert durch die DFG